

Vær velkommen Herrens år

[Jul, påske, pinse]

Kære forældre og børn i mellemgruppen

I uge 48 afholder vi en emneuge. Udgangspunktet for ugen er lavet af skole-kirke-samarbejdet i Ebeltoft-Rosenholm-Rønde.

Et salmeprojekt

om Grundtvig

og om de kristne højtider.

Hver morgen vil vi starte fælles med to lektioners salmeundervisning. Derefter skal eleverne i blandede grupper i værksteder. De følger den samme gruppe rundt og er en dag i hvert værksted:

- Jul
- Påske
- Pinse
- Grundtvig

Torsdag er store kirkedag.

Vi tager i kirken, hvor eleverne skal synge/høre salmerne i kirkerummet.

Præsten vil fortælle dele af Grundtvigs livshistorie som klangbund for de enkelte salmer.

Mødetidspunkt mandag, tirsdag, onsdag og fredag for alle elever 8.00 til 12.40.

Torsdag møder alle 8.00 – 11.15.

Vi glæder os til en uge, hvor englens vil synge.

Venlig hilsen fra mellemgruppens lærere

Sådan skrev lærerne ud til hjemmene på en af de skoler, som i efteråret 2003 havde reageret på skole-kirke-samarbejdets udspil, og det blev i sandhed en uge, hvor englens kom til at synge. Musiklokalet genlød af salmer, som blev indlært, sunget og eksperimenteret med. I billedkunst blev der produceret julekrybber og pinseglassmosaikker. I klasselokalerne blev der læst og fortalt, arbejdet med bibeltekster og højtider, dramatiseret og tolket billeder, set film og surfet på nettet. Fællesrummet emmede af aktivitet og fyldtes i ugens løb af elevernes produkter. I kirken blev der lyttet intenst til præstens fortælling, og de gamle mure rystede, når eleverne satte sig med salmerne for fuld udblæsning.

Højtiderne

Uanset om børn i Danmark har en traditionel kristen, dansk baggrund eller en ikke-kristen, anden etnisk baggrund, er det betydningsfuldt for dem at kende de tre centrale, kristne højtider. De har forskellig vægt. Jul og

Uanset om børn i Danmark har en traditionel kristen, dansk baggrund eller en ikke-kristen, anden etnisk baggrund, er det betydningsfuldt for dem at kende de tre centrale, kristne højtider

påske står stærkest og spiller en ydre, synlig rolle i traditioner, mad, pynt og farver. Pinse står svagest. Men som de to andre højtider udløser den en frihed fra skole, som må give anledning til at spørge til, hvorfor vi holder fri.

Salmerne

Alle tre højtider er kirkelige højtider, der kommer til udtryk i gudstjenester i kirkens regi. Men højtiderne manifesterer sig tillige i en række salmer, som rækker ud over kirkens mure og indgår i bredere, folkelig sammenhæng. Derfor er det oplagt at lære de tre højtider at kende i forbindelse med salmer.¹ Netop Grundtvig kan være en glimrende indfaldsvinkel. På den baggrund inviterede Skole-kirke-samarbejdet i Ebeltoft-Rosenholm-Rønede alle provstiets 4.-6.klasser til projektet ”Vær velkommen Herrens år – jul, påske, pinse”.

Mål

Målet var

- at eleverne gennem arbejde med de tre kristne højtider vandt en konkret og grundlæggende viden på området
- at de kom til at snuse til Grundtvig og fik en oplevelse af hans betydning for samtid og nutid
- at de lærte fire centrale salmer, der netop spænder over de tre højtider og har en central plads i den folkelige tradition.

Derudover var tanken at give eleverne en fællesoplevelse i kirken, et forsøg på at lægge et yderligere betydningslag til undervisningen ved at bringe stoffet ud af klasseværelset.

Salmerne

De fire højtidsalmer, som undervisningsprojektet blev spændt ud over, var

- Vær velkommen Herrens år
- Dejlig er den himmel blå
- Påskeblomst hvad vil du her
- I al sin glans nu stråler solen

Forløb

Projektet indeholdt 2 faser:

Først et undervisningsforløb på klassen, som læreren tilrettelagde ved at plukke i skole-kirke-samarbejdets oplæg og materiale. Det kunne være temaugle eller klasseundervisning over nogle uger.

Derpå en salmesangstime i den lokale kirke, som præst, organist og andre ved kirken stod for. Projektets salmer blev sunget med orgelledsagelse, og indimellem gav præsten en række fortælleglimt fra Grundtvigs liv.

Materialer

Deltagerne fik udleveret et undervisningsmateriale til projektet

- Et sang- og arbejdshefte til eleverne med projektets 4 salmer, baggrundsstof og opgaver til hver salme, samt de centrale bibelske højtidstekster.
- En undervisningsvejledning til læreren med ideer og baggrundsstof til arbejde med salmerne og højtiderne på klassen.

Arbejdsideer til salmerne/højtiderne

”Vær velkommen Herrens år” kan bruges til en indledende samtale om ferie, fridage og højtider, samt om kirkeåret med de liturgiske farver. Samtidig kan den fungere som rammesalme for det samlede forløb, idet de tre højtidsvers kan stå som overskrift til de næste salmer. Hvis der arbejdes med projektet i tiden op mod advent, kan der laves en adventskrans til klassen, og

salmens fire vers kan bruges i forbindelse med kransens fire lys.

Opgaveeksempler:

- Gå på opdagelse efter de forskellige "mønstre" i salmen. Hvor mange kan I komme på?
- Find også Grundtvigs nytårssalme "Vær velkommen Herrens år" og tal om forskellen mellem adventssalmen og nytårssalmen. Hvad handler de hver for sig om?

Med "**Dejlig er den himmel blå**" bliver helligtrekonger indfaldsvinklen til arbejdet med julen. Man kan vælge at bruge den oprindelige udgave med 19 vers og ad den vej nærme sig den bibelske helligtrekongersfortælling med inddragelse af yderligere legendestof. Teksten kan være en nøgle til at udtrykke, at kristendommen vender op og ned på værdier: det fornemme og magtfulde må bøje sig for det skrøbelige og svage. Arbejdet med salme- og bibelteksten kan udvides med filmen "Den fjerde vismand", eller man kan gå videre med "Stjerner på himlen – og mange andre steder" (stjernehimlen som astronomisk fænomen eller som længslernes og drømmenes sted, popstars/filmstjerner osv.).

Opgaveeksempler:

- Se på fortællingen om de tre vise mænd. Hvad er der grund til at undre sig over i fortællingen?
- Hvilke julesalmer kan I? Hvorfor er "Dejlig er den himmel blå" en af de salmer, man lærer først?
- Tegn og mal et billede af de hellige tre konger, sådan som I forestiller jer dem. Måske kan I finde ud af noget om, hvordan kunstnere og andre har tænkt, at de så ud.
- Måske kan nogle af jer lave en billedserie til salmen i powerpoint og vise det for de andre, mens I synger salmen.

"**Påskeblomst hvad vil du her?**" kan være anledning til indføre eleverne i påskens drama; man kan som fortællestof inddrage Hading-sagnet fra den nordiske mytologi, som Grundtvig livet igennem var optaget af og tolkede som et påskesagn. Man kan også lade eleverne opleve den dramatiserende fortælling af bibelteksten i "Markusevangeliet – fortalt af skuespilleren Caspar Koch".

Opgaveeksempler:

- Find ud af, hvad de enkelte påskedage handler om: palmesøndag, skærtorsdag, langfredag, (påskelørdag), påskedag. Del jer op i 4 (5) grupper. Hver gruppe tager sig af en af påskedagene og viser den for de andre i et frysebillede eller et rollespil. I kan også forestille jer, at I er journalister, som er til stede i Jesusalem år 33 på de forskellige dage og laver en situationsrapport til "Jesusalem Post".
- Prøv at genfortælle lidt af, hvad der bliver sagt i salmen vers for vers. Hvad sker der?

Med "**I al sin glans nu stråler solen**" kan man indkredse pinsens under med eleverne og måske få dem til at opdage, hvordan salmen tegner billeder af sommer og

For at gøre det lettere for læreren blev der produceret en cd, som kunne fungere som arbejdsredskab i undervisningen. Et lokalt børnekor indsang 12 Grundtvigsange og salmer i en række charmerende og veloplagte arrangementer – heriblandt projektets 4 højtidsalmer.

fest og farver og glæde, og hvordan det for Grundtvig hører sammen med kristendommen, og med at fortællingen om Gud og Jesus, jul og påske bliver fortalt videre til mennesker.

Opgaveeksempler:

- Læs den kristne pinsefortælling. Hvad var det, der skete? Hvilke lyde er der i fortællingen? Hvem frembragte dem? I kunne måske ved hjælp af stemmer og instrumenter lave en lyd-kulisse til fortællingen.
- Der er juletraditioner og påsketraditioner. Men der er ikke mange pinsetraditioner. Hvilke traditioner kunne efter jeres mening passe til pinse?
- Vælg et vers af Grundtvigs pinsesalme og lav et billede til verset. Hvis I får hjælp, kan det laves som "glasmosaikker" i sort karton og farvet pergamentpapir.

Billedsiden

Billeder kan være øjenåbner for væsentlige temaer og sammenhænge. Derfor var der til projektets tre højtider valgt tre markante billeder til billedlæsning, og skolekirke-samarbejdet havde indhentet rettigheder til at benytte dem i undervisningsprojektet. Det drejede sig om følgende kunstværker:

- Albrecht Dürer "Kongernes tilbedelse"
- Salvador Dali "Johannesevangeliet" (Den svævende Kristus)
- Pablo Picasso "Fredsdans".

Musikvinklen

I et salmeprojekt er musik siden selvsagt vigtig at få med. Salmer er til for at blive sunget. For at gøre det lettere for læreren blev der produceret en cd, som kunne fungere som arbejdsredskab i undervisningen. Et lokalt børnekor indsang 12 Grundtvigsange og salmer i

en række charmerende og veloplagte arrangementer – heriblandt projektets 4 højtidsalmer.

Evaluering

Af tilbagemeldingerne fra skoleside fremgår det, at emnet og stoffet var relevant og til at gå ombord i. Fra kirkeside melder præsterne, at det var en god udfordring og oplevelse. Ideen er hermed leveret til videre inspiration.

Noter

¹ I læseplanen for kristendomskundskab står det eksplicit, at undervisningen omfatter påske og pinse og kristent inspireret musik, herunder salmer, gospel og sange (under kristendommen og dens forskellige udtryk i historisk og nutidig sammenhæng), samt Jesu lidelse, død og opstandelse (under bibelske fortællinger). Derudover vil emnet være relevant i et bredere tværfagligt arbejde med fagene dansk, musik og billedkunst.